

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอล อินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด เป็นการศึกษาโดยใช้ลักษณะการทำวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการผลิต รายการ ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากเทปรายการ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึง สัมภาษณ์ และถอดเทปสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาจัดแยกประเภท จัดกลุ่ม และทำการวิเคราะห์ เชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์ด้านความรู้ และความ เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการผลิต และปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ เชิงประวัติศาสตร์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งข้อมูล ประเภทปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์บุคคลากร และแหล่งข้อมูลประเภททุติยภูมิ (Secondary Data) จากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการดูเทปรายการ และ สัมภาษณ์บุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งมาตรฐาน (Semi-Standardized Interview) และ สถานที่ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ซึ่งได้จากการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลจากหนังสือ ตำราเรียน เอกสารทางวิชาการ บทความในนิตยสาร และวารสารต่าง ๆ แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี คือ

1. การศึกษาจากการดูเทปรายการสารคดีโทรทัศน์ เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” จำนวน 52 ตอน
2. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”
3. การเก็บข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำราเรียน เอกสารทางวิชาการ บทความในนิตยสาร และวารสารต่าง ๆ แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากบุคคลที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ของบริษัท โกลบอลอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธนาคารกสิกรไทย และสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ ThaiPBS โดยเริ่มจากการศึกษาทั้งในด้านการบริหารการผลิต และปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการสารคดี โดยตอบคำถามการสัมภาษณ์ มีการบันทึกเสียง และศึกษาจากการดูเทปรายการสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์แบ่งเป็นผู้ผลิตระดับนโยบาย และผู้ผลิตระดับปฏิบัติการมีรายนาม ดังนี้

1. ผู้ผลิตระดับนโยบาย
 - 1.1 นายรัชชชัย กฤติยาภิชาติกุล กรรมการผู้จัดการบริษัท โกลบอล อินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด
 - 1.2 ศาสตราจารย์ดร. ปิยนาค บุนนาค ผู้อำนวยการหอประวัติ ฝ่ายตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหารายการสารคดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.3 นายเถกิง สมทรัพย์ รองผู้อำนวยการองค์การแพร่ภาพ และกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย ฝ่ายสถานีโทรทัศน์ฯ สถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย ทีวีสาธารณะ

2. ผู้ผลิตระดับปฏิบัติการ

2.1 นายพงษ์เมธิ์ แสงฤทธิ์ ผู้ควบคุมการผลิต บริษัท โกลบอล อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น จำกัด

2.2 นายวงษ์เมธิ์ วงศ์รินทราเมธิ์ ข้อมูล / บรรณาธิการ บริษัท โกลบอล อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น จำกัด

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกได้มีการนำเครื่องมือมาใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษา โดยมีเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. เทปบันทึกเสียง

2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (The Interview Questions) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ในส่วนของผู้ผลิตระดับนโยบาย และในส่วนของผู้ผลิตระดับปฏิบัติการ ดังนี้

แนวคำถามชุดที่ 1 สำหรับผู้ผลิตระดับนโยบาย

ปัจจัยควบคุมองค์กร

1. การบริหารจัดการ

1.1 ในการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้าน ตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” มีแนวคิด แรงบันดาลใจอย่างไร

1.2 มีนโยบาย และการวางแผนการผลิตรายการสารคดีอย่างไร

1.3 การดำเนินตามนโยบาย และการดำเนินตามแผนมีความราบรื่นหรือพบปัญหาใดบ้างและมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

1.4 มีวิธีการประเมินผลรายการสารคดีอย่างไร

2. บุคลากร

2.1 มีวิธีการคัดเลือกและเหตุผลในการกำหนดบุคลากรในการผลิตรายการสารคดีอย่างไร

2.2 ความรู้ความสามารถ และวิสัยทัศน์ของบุคลากรมีผลต่อการผลิตรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร

2.3 บุคลากรมีความสามารถผลิตรายการสารคดีได้สอดคล้องกับนโยบาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

3. งบประมาณ

3.1 มีวิธีการจัดหางบประมาณในการผลิตอย่างไร

3.2 มีวิธีการบริหารจัดการ และวางแผนด้านงบประมาณการผลิตรายการสารคดี
อย่างไรบ้าง

3.3 งบประมาณที่มีเพียงพอต่อการผลิตรายการสารคดีหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอมี
วิธีการแก้ไขอย่างไร

4. วัตถุดิบ หรือวัสดุอุปกรณ์

4.1 เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลที่ใช้ในการผลิตรายการสารคดีเป็นอย่างไร

4.2 มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิตหรือไม่ อย่างไร

4.3 การจัดหาข้อมูลที่ใช้ในการผลิตรายการสารคดีพบปัญหาหรือไม่ ถ้าพบ
ปัญหามีวิธีการแก้ไขอย่างไร

5. แรงผลักดันทางด้านสังคม และการเมือง

5.1 กฎหมาย สังคม และวัฒนธรรมมีผลต่อการผลิตรายการสารคดีหรือไม่
อย่างไร

5.2 สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลต่อการผลิตรายการสารคดีหรือไม่
อย่างไร

5.3 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันมีผลต่อการผลิตรายการสารคดีหรือไม่
อย่างไร

5.4 สถานีโทรทัศน์มีส่วนร่วมในการผลิตรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร

5.5 การนำเสนอสารคดีได้รับการตอบรับหรือความนิยมที่ดีจากผู้ชมหรือไม่
อย่างไร

6. แรงผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ

6.1 ผู้สนับสนุนรายการมีส่วนร่วมในการผลิตรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร

6.2 หน่วยงานด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพียงพอต่อการผลิตรายการสารคดี
หรือไม่ อย่างไร

6.3 รายการสารคดีอื่น ๆ หรือรายการละครมีส่วนแบ่งการรับชมรายการของผู้ชม
มากหรือไม่ อย่างไร

แนวคำถามชุดที่ 2 สำหรับผู้สนับสนุนรายการ

1. ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน
2. ท่านมีแนวคิด และนโยบายอย่างไรในการสนับสนุนรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหา การผลิต และการนำเสนอรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร
4. ท่านมีส่วนช่วยสนับสนุนในด้านของงบประมาณการผลิตหรือไม่ อย่างไร
5. กฎหมาย สังคม และวัฒนธรรมมีผลต่อการสนับสนุนรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร
6. สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลต่อการสนับสนุนรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร
7. สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันมีผลต่อการสนับสนุนรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร
8. ได้รับการตอบรับหรือความนิยมที่ดีจากผู้ชมต่อรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร
9. หน่วยงานด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพียงพอต่อการผลิตรายการสารคดีหรือไม่ อย่างไร

แนวคำถามชุดที่ 3 สำหรับผู้ผลิตระดับปฏิบัติการ

ก่อนการผลิต

1. มีหน้าที่ และความรับผิดชอบใดบ้างในการผลิตรายการสารคดี
2. มีการวางแผนการผลิตรายการสารคดีอย่างไรบ้าง
3. มีการติดต่อประสานงานภายในองค์กร และภายนอกองค์กรอย่างไร
4. มีวิธีการจัดเตรียมข้อมูล เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตรายการสารคดีอย่างไรบ้าง
5. การจัดเตรียมข้อมูล เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ในการผลิตรายการสารคดีพบปัญหาหรือไม่ ถ้าพบมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

การดำเนินการผลิต

1. มีวิธีการดำเนินการถ่ายทำ รูปแบบ และวิธีการนำเสนอรายการสารคดีอย่างไร
2. พบปัญหาในการถ่ายทำรายการสารคดีหรือไม่ และมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

หลังการผลิต

1. มีวิธีการดำเนินงานในขั้นตอนหลังการผลิตรายการสารคดีอย่างไรบ้าง
2. พบปัญหาในขั้นตอนการตัดต่อ ลำดับภาพ ลงเสียง รายการสารคดีหรือไม่ ถ้าพบ
มีวิธีการแก้ไขอย่างไร
3. ผู้สนับสนุนรายการ และสถานีโทรทัศน์มีส่วนร่วมในการผลิตรายการสารคดีหรือไม่
อย่างไร

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) ด้วยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการศึกษา

หลังจากได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยการบันทึกเสียง และการดูเทปรายการทั้งหมดแล้ว ผู้ศึกษาเรียบเรียงข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดเกี่ยวกับสารคดี แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อองค์กรสื่อสารมวลชน ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกำหนดแบ่งเป็นหัวข้อย่อย และแยกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการเขียนเชิงพรรณนา (Descriptive Research) อธิบายผลการศึกษาโดยผู้ศึกษาจะนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยควบคุมองค์กรที่ส่งผลต่อการผลิตรายการ และการนำเสนอรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”

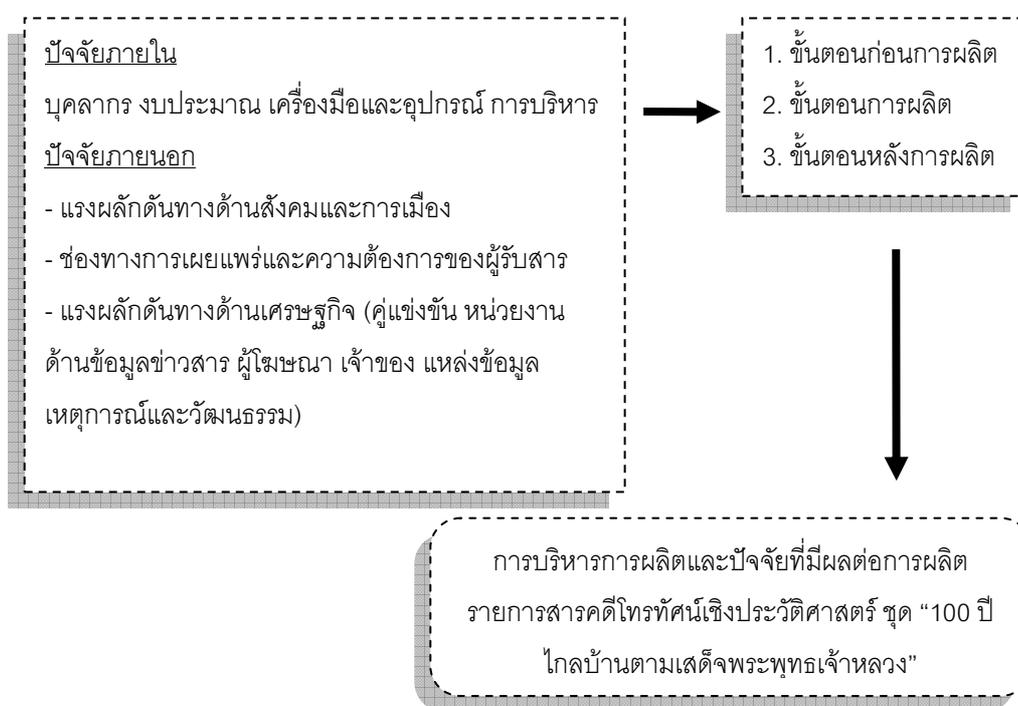
ส่วนที่ 2 การบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง”

กรอบการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” ผู้ศึกษามีกรอบการวิเคราะห์สามารถแสดงเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 3

กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา

กรอบเส้นทึบ _____ คือ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์

กรอบเส้นประ - - - - - คือ การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยสรุปกระบวนการศึกษา ปัจจัยในการบริหารการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” มีดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั้งหมด และดูเทปรายการทั้ง 52 ตอน
2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก และหลักฐานเอกสารต่าง ๆ มาจัดแยกประเภท (Typologizing) และจัดหมวดหมู่ (Categorization) ตามประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ โดยสรุปความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ตามประเด็นเหล่านั้น
3. จัดระเบียบข้อมูลทั้งหมดที่ได้จัดทำในขั้นตอนที่ผ่านมา จัดแยกให้เป็นหมวดหมู่เป็นกลุ่มคำ หรือกลุ่มความคิด เพื่อนำมาเป็นหลักฐานในการสนับสนุนปัญหานั้นที่ได้ตั้งไว้
4. นำมาสรุป หรืออภิปรายร่วมกับผลการวิจัยก่อนหน้านี้ โดยพิจารณาจากหลักแนวคิด และทฤษฎี รวมไปถึงปัญหานั้นในการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น ผลที่ออกมาจะทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่ารายการสารคดีโทรทัศน์เชิงประวัติศาสตร์ ชุด “100 ปี ไกลบ้านตามเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง” มีปัจจัยใดบ้างในการสนับสนุนความน่าสนใจดังที่เป็นอยู่
5. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ จะนำเสนอด้วยการบรรยาย (Narrative) ซึ่งเป็นการนำเสนอในรูปแบบของข้อสรุปทั่วไปในเรื่องที่ศึกษาครั้งนี้